

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Common grounds: urban spaces, everyday religious encounters, and the dynamics and techniques of coexistence in Madina, Accra (1959-Present)
Fosu-Ankrah, J.F.B.B.

Citation

Fosu-Ankrah, J. F. B. B. (2025, October 24). *Common grounds: urban spaces, everyday religious encounters, and the dynamics and techniques of coexistence in Madina, Accra (1959-Present)*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/4280839>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/4280839>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Samenvatting in het Nederlands

Dit proefschrift is voortgekomen uit het Madina Project en onderzoekt de complexe, fijnmazige dynamieken van samenleven in gedeelde stedelijke ruimtes in Madina West, Accra (Ghana). De huidige tijd wordt gekenmerkt door een intensivering van onderlinge verbanden en samenhang wereldwijd. Ook is er sprake van een complexe verstrengeling van religieuze en seculiere kwesties, die vaak tot spanningen en conflicten leidt. Het is tegen deze achtergrond, dat dit proefschrift onderzoek doet naar de vraag hoe in een snel ontwikkelende wijk als Madina verschillende, gemeenschappen vorm geven aan hun dagelijkse omgang met elkaar. Door een sociaal-historische en etnografische analyse te maken, laat dit proefschrift zien hoe de modaliteiten van samenleven in stedelijke ruimtes doorlopend worden onderhandeld en betwist.

Stedelijke ruimtes in Madina — zoals markten, voetbalvelden, en parkeerterreinen voor vrachtwagens — zijn plekken waar mensen van verschillende etnische, religieuze, en sociale achtergronden elkaar dagelijks ontmoeten. Deze publieke ruimtes bevorderen enerzijds de sociale cohesie, maar leiden anderzijds soms ook tot onenigheid en uitsluiting. Dit onderzoek maakt duidelijk dat de voortdurende interacties tussen mensen in deze ruimtes worden gemedieerd door een variëteit aan technieken van co-existentie, zoals bijvoorbeeld onvriendelijke tolerantie, het uiten van ongenoegen door gedrag (performative dissent), sociaal afstand houden, opzettelijke vergeetachtigheid, of het compleet ontwijken van de ander. Deze variëteit aan mechanismen toont aan hoe complex en fijnmazig de technieken zijn waarmee religieuze en sociale diversiteit in gedeelde stedelijke ruimtes wordt genavigeerd.

Het centrale argument van dit proefschrift is dat in de gedeelde stedelijke ruimtes in Madina religieuze co-existentie primair wordt bepaald en gevormd door materiële relaties, terwijl religieuze overtuigingen die geworteld zijn in de theologische leer van de respectievelijke tradities, een secundaire, zij het invloedrijke, rol spelen. Deze theologische perspectieven fungeren als additionele lagen die de materiële relaties verder beïnvloeden, meer dan dat zij als uitgangspunt voor deze relaties fungeren. Het onderzoek maakt daarom duidelijk dat de dagelijkse co-existentie in Madina wordt ingegeven door pragmatische overwegingen die op hun beurt weer zijn gevormd door de realiteit en onvoorspelbaarheid van de economische, sociale, culturele en politieke omstandigheden.

Dit proefschrift toont verder aan dat het samenleven in de openbare ruimten van Madina inherent vloeibaar is, gekenmerkt door het voortdurende overgaan van (onder)scheidingslijnen,

door onderhandeling, en door het voortdurend opnieuw vormgeven van sociale en religieuze identiteiten. Het laat zien dat stedelijke ruimtes — zoals markten, voetbalvelden, en parkeerterreinen voor vrachtwagens — niet gereduceerd kunnen worden tot hun economische functionaliteit; het zijn vitale knooppunten waar sociale, culturele en religieuze uitwisselingen plaats vinden. Op deze bruisende plekken wordt gezamenlijk gedeelde kennis geproduceerd, zelfs als tegelijkertijd de eigen onderscheiden identiteit wordt onderhandeld en gedifferentieerd.

De studie toont ook aan dat het religieuze landschap van Madina en de continu veranderende modaliteiten van samenleven diepgaand zijn gevormd door historische krachten, zoals migratiepatronen, sociaal-politieke veranderingen, en stedelijke ontwikkeling. Door deze historische ontwikkelingen in kaart te brengen, maakt dit onderzoek duidelijk hoe het verleden de huidige interacties, afbakeningsprocessen en het broze evenwicht tussen eenheid en verschil blijft beïnvloeden.

Door deze fijnmazige verkenning, draagt dit proefschrift bij aan academische debatten over religieus pluralisme, sociale cohesie, en stedelijke geschiedenis en antropologie. Het problematiseert simplistische narratieven over conflict en vrede en geeft inzicht in de complexe, complexe en dynamische manieren waarmee van elkaar onderscheiden religieuze en sociale gemeenschappen hun weg zoeken in het omgaan met diversiteit en co-existentie. Daarmee biedt dit proefschrift nieuwe inzichten in de kunst van het samenleven in een snel diversifiërend stedelijke context.